

Літопис події

КОНФЕРЕНЦІЯ, ПРИСВЯЧЕНА НАТАЛІЇ КОБРИНСЬКІЙ

Продовжуючи традицію організації щорічних всеукраїнських конференцій, Інститут Івана Франка НАН України 5 червня 2015 р. провів наукову конференцію “Йшла не тільки з духом часу, але й перед ним”, приурочену до 160-річчя від дня народження української письменниці, першої засновниці жіночого руху в Галичині Наталії Кобринської. Уже традиційно конференція була виїзною. Зустріч учасників відбулася у Львові, в Інституті Івана Франка, а урочисте відкриття конференції та секційні засідання – на малій батьківщині письменниці, у м. Болехові на Івано-Франківщині. Щоб відзначити ювілей Н. Кобринської, відчути магнетизм цієї непересічної особистості, до гостинного Болехівського краю з'їхалися учасники з усієї України: Києва, Львова, Івано-Франківська, Кам'янця-Подільського, Запоріжжя, Чернівців, Рівного, Северодонецька, Сум, Дніпропетровська. Н. Кобринська крізь час згуртувала навколо себе сучасних літературознавців, як колись збирала у своїй хаті відомих письменників, громадських діячів, визначну еліту Галичини, Наддніпрянщини, Європи. Із вітальним словом на урочистому відкритті конференції біля пам'ятника Наталії Кобринській виступили Почесна голова Болехівської міської організації Союзу Українок *Л. Дармохвал*, директор Музею історії міста Болехова імені Романа Сковря *О. Півень*, голова Всеукраїнської громадської організації Союзу Українок *О. Хомик*. Наукову доповідь про Н. Кобринську під промовистою назвою “Найбільша жінка Галицької землі, яка завжди вміла бути собою” виголосила заступник директора з наукової роботи Інституту Івана Франка НАН України *А. Швець*.

Основними напрямками секційної частини конференції було осмислення творчості письменниці в контексті ідейно-естетичних, стильових пошуків кінця XIX – початку XX століття, ейдологічно-інтерпретаційний діапазон художнього тексту, контактано-критична проблематика, інтердисциплінарний дискурс.

Засідання першої секції під метафоричною назвою “Щоб достроїтися до живчика творчого її життя”: Наталія Кобринська та її текст” (голова секції М. Легкий, секретар М. Лапій) відкрила *О. Тураан* (Запоріжжя) доповіддю “Дух часу як універсалія в творчості Наталії Кобринської”. *Т. Конончук* (Київ) виголосила доповідь “Наталія Кобринська, або Життя як Божий дарунок”. *О. Єременко* (Суми) зосередила увагу на екзистенційних вимірах “Воєнних новел” Н. Кобринської, а *В. Кравченко* (Запоріжжя) розповіла про “Правду і поезію” у казці Н. Кобринської “Рожа”. *М. Лапій* (Львів) присвятила свій виступ “мікропоетиці прозових дескрипцій природи Наталії Кобринської”, а *О. Мельник* (Львів) розкрила “Імагологію старіння в художньому письмі Наталії Кобринської”. На гендерному аналізі ґрунтувалися доповіді *М. Крупки* (Рівне) “Емансипаційна парадигма творчості Наталії Кобринської” та *Р. Жаркової* (Львів) “Жіноче письмо Наталії Кобринської в інтертекстуальному вимірі XXI століття: діалог / дискусія модерну і постмодерну”. Про поетику текстів маловідомих творів Наталії Кобринської розмірковував *М. Легкий* (Львів). Фольклорознавчий характер мали виступи *Г. Сокіл* (Львів) “Наукові здобутки Наталії Кобринської у контексті української фольклористики” та *Г. Коваль* (Львів) “Календарно-обрядова поезія в записах Н. Кобринської: теми, мотиви, образи”.

Учасники другої секції “Розбудження духу через літературу”: проблеми поетики та інтерпретації” (голова Г. Александрова, секретар Г. Лишак) говорили про “Поезію Івана Стешенка в контексті художніх шукань кінця XIX – початку XX ст.” (*Г. Александрова*, Київ), “Марево війни у творчості львівської письменниці Віри Марської” (*О. Белявцева*, Львів), “Гендерну проблематику в малій прозі Ірини Вільде” (*О. Світлицька*, Львів). Окрему тематичну групу секції сформували доповіді, що стосувалися життєтворчості І. Франка. *І. Горошко* (Львів) виступила з доповіддю “Любов – се запах пахоців понад усі аромати”: олфакторний код прози Івана Франка”, *М. Барабаш* (Львів) заглибилася в “Підгірський настрій Івана Франка як рецидив “нічних дум”, про кольористику пейзажу у творах письменника розмірковувала *Т. Трачук*, *Г. Лишак* (Львів) розповіла про персонажне маскування у Франковому оповіданні “Батьківщина” і повісті-новелі “Сойчине крило”, а *Б. Тихолоз* (Львів) зосередив увагу на “Філософському осмисленні війни у науково-публіцистичному дискурсі Івана Франка”.

На засіданні третьої секції, що мала назву “Навчитися берегти прикмети нашої питомої вдачі...”: інтелектуальний діапазон української фольклористики, мовознавства та краєзнавства” (голова С. Пилипчук, секретар О. Пеньковська), *С. Пилипчук* (Львів) присвятив свій виступ одному з найзаслуженіших діячів на полі українознавства – О. Бодянському в оцінці І. Франка. *А. Франко* (Львів) проаналізував редакторську роль І. Франка у журналах “Зоря” та “Літературно-науковий вісник” для утвердження національної ідентичності, *О. Пеньковська* (Львів) осмислила дослідження М. Возняка про Франкову причетність до розвитку галицької жіночої періодики, а *Н. Сокіл-Клепар* (Львів) описала “Ономастикон малої прози Наталії Кобринської”. На композиційно-мовленевих

особливостях оповідань і повістей Н. Кобринської зосередила увагу *Н. Зубець* (Запоріжжя), у доповіді *Г. Якимів* (Болехів) ішлося про Р. Скворія, краєзнавця, автора праці “В Болехові баталія...”, *Ю. Філіп* (Чернівці) звернулася до постаті О. Поповича як редактора “Бібліотеки для молодіжи” – першого дитячого видання на Буковині, *Д. Ільницький* (Львів) осмислив “Дискусію про “національне мистецтво” у міжвоєнному Львові (Богдан-Ігор Антонич і контекст)”, а *В. Задорожний* (Київ) з’ясував, про що ж “мовчать упорядники” творів Б.-І. Антонича, аналізуючи першу строфу Антоничевого вірша “*Apaga satanas*”.

Теми виголошених доповідей на четвертій секції “Злитися в одно з своєю суспільністю...”: проблеми контактології та художньої типології” (голова Н. Тихолоз, секретар О. Салій) були сконцентровані, головню, на творчих контактах і особистих взаєминах Н. Кобринської та І. Франка. *Н. Тихолоз* (Львів) у своєму виступі розповіла історію хрещення Франкового первістка Андрія, якого тримала до хреста Н. Кобринська, *М. Зубрицький* (Дрогобич) окреслив проблему діалогу І. Франка та Н. Кобринської як вчителя та учениці, *О. Луцишин* (Львів) зосередилася навколо теми участі Франка у розвитку жіночого руху, зокрема, його співпраці з Кобринською у підготовці видання “Першого вінка”, *М. Вуянко* (Івано-Франківськ) присвятила свою доповідь “Відновленню діяльності Союзу Українок Івано-Франківщини як продовження справи Наталії Кобринської”. *М. Дерев’яна* і *Х. Ворок* зі Львова занурилися в художній світ творів Франка і Кобринської, досліджуючи шляхи виходу їхніх персонажів із життєвої кризи та особливості зображення онейричних візій у малій прозі письменників. Тема “Першої світової війни як великої драми “маленької” людини” прозвучала у виступі *О. Салій*, яка проаналізувала антивоєнні мотиви у прозі Кобринської та її сучасника М. Черемшини. На “Націєтворчому дискурсі епістолярію Наталії Кобринської” ґрунтувалася доповідь *В. Пустовіт* (Севеодонецьк).

Творчість Наталії Кобринської, більшість творів якої ще чекають на свого видавця, відкрила учасникам конференції широкі обрії літературознавчих досліджень, адже тематика й проблематика багатьох соціально-філософських, морально-етичних, а, разом із тим, глибоко психологічних текстів письменниці актуальні і сьогодні. Фахові, різноматичні доповіді розгорнули широке коло проблем, закроєних на межі філософії, антропології, психології, культурології і літературознавства; загострили інтерес до тематично-образного, жанрового, стильового, інтертекстуального планів художнього письма Н. Кобринської – письменниці, яка своєю оригінальною творчістю і багатогранною діяльністю, справді, “йшла не тільки з духом часу, але й перед ним”, створюючи передумови для формування й утвердження свідомої нації й духовно зрілого українського жіноцтва. Ця ювілейна конференція відкрила широкі горизонти для наступних наукових досліджень постаті Н. Кобринської, оприявнила важливі ідеї щодо її популяризації й повноцінного представлення в історії української літератури, назрілу потребу комплексного видання її художньої, публіцистичної, епістолярної, фольклористичної та літературно-критичної спадщини.

За матеріалами конференції організатори готують науковий збірник доповідей.

Отримано 22 липня 2015 р.

Галина Лишак
м. Львів

